



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Duæ aliæ expositiones de Christi pedibus instar columnarum explicantur.
Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

quod Deus ex primaria voluntate cælum in beatorum domicilium fabricavit, gehennam verò non nisi ex secundaria in damnatorum penam effecit, ut non obscure D. Chrysof. hoc ex capite à dextra parte, hoc est, à misericordia suæ motionis initiū sumplisse dicendus sit. Ita docet D. Chryf. in priori parænesi ad Theodorum lapsū his verbis: *In hoc quidem creauit nos Deus, ut regnum cælorum tribueret, non ut in gehennam detruderet, quæ propter Diabolum facta est. Vtrumque verò Christus subindicat Matth. 25. cum se disciturum commemorat ihs, qui à dextris stabunt: Venite benedicti patris mei: possidete paratam vobis regnum à constitutione mundi: ihs autem, qui à sinistris erunt: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius.* Nec verò credendus est D. Chryf. negare gehennam fuisse etiã paratam reprobis hominibus, sed illud tantum affirmare fuisse post Dæmonis, & asseclorum Angelorum casum, qui peccatum hominis ante cessit, constitutam: atque ad eò non ex intentione primaria inter ipsa mundi opera, sed ex Dæmonis peccantis occasione fabricatam.

III. Denique quoniam quemadmodū dextrū illi dicitur, quod magis est naturæ accommodatū, sinistrū verò, quod præter naturā accidit, ite misereri proprium est naturæ Diuinæ, punire verò quasi extraneum, hoc est, à sceleribus, quæ patrantur, occasione, materiã que accipiens. Vtrumque habes Esai. 28. *Vt faciat opus suum, punire quasi alienum opus eius: ut operetur opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.* In quem locum D. Hier. *Contra impios, inquit, irascetur Dominus, ut faciat opus suum: non est enim opus Domini perdere, quos creauit, sed facere opus alienum: peregrinum enim est, & alienum ab eo, ut puniat qui est saluator.* In eundemq; sensum dicitur Thren. 3. *Non ex corde suo humiliauit, & abiecit filios hominū, id est, Non est cordis sui punire, sed id facit prouocatus: quomodo enim ex animo dicitur punire, qui Gen. 6. Tactus dolore cordis intrinsecus, Delebo, inquit, hominem quem creauit.* Atque hanc præptam, & facilem ad miserendū naturā Christus, vbi primū natus est, ostendit: ea enim ipsa die, qua fuit in lucē editus, Romæ in Transybetina regione fontē olei voluit cæturire, qui integrū diem sine intermissione manauit, ut argumento esset ipsum, vbi primū in terris pedē posuit, simul dextrū misericordiæ pedē quamprimū ostentasse, eoque suæ clementiæ, & misericordiæ fontem aperuisse, ex quo omnia beneficiorū genera cōtinenter dimanarent. Sic scribunt Sabellicus lib. 2. Enneadis 7. & Platina in vitis Pontifici in Iesu Christo: quanquã hoc prodigiū non ipso die ortus Christi, sed multò antea accidisse probabilius videatur: quemadmodum testatur Euseb. in Chron. Paul. Diac. lib. 7. de gestis Romanorum, Paul. Oros. lib. 6. cap. 19. qui addit eiusmodi signum gratiam per Christum largè effundendam portendisse.

Duæ aliæ expositiones de Christi pedibus instar columnarum explicantur.

SECTIO III.

I. Præter superiorem de Christi pedibus instar columnarum expositionem, quæ diximus duo eius præstantissima attributa misericordiam videlicet, & iustitiã expressa fuisse: sunt aliæ quoque duæ, quarum vna, quæ secunda sit ordine, habet per pedes columnis similes eam firmitatem, stabilitatē que certæ, ac ratæ prouidentia significari, qua Christus omnia præpotenti virtute administrat, & ne nihilum intereat, admirabili potentia sustinet: ita ut Christi pedibus tanquã columnis firmissimis vniuersa mundi, & Ecclesiæ moles, ac fabrica sustentetur. Hoc etiam sensu Theod. intelligit illud Cant. 5. *Crura illius columna marmorea, quæ fundata sunt super bases aureas: bases autem aureas nominauit, ut pretiosarum actionum decus declararet. Eandem Christi firmitatem expressit Apost. illis verbis Heb. 1.*

Portans

Portans omnia verbo virtutis sua: quod communiter interpretes ad vniuersi huius gubernationem referunt; aduertitque Theoph. non dictū esse *Gubernans*, sed *Portans*, sumpta metaphora ab iis, qui digito aliquid mouent, & aliò transferunt, vt significauerit Apolt. tale tantumque pondus creaturarū adeo citrà negotiū portari à Christo, vt nihil baiulare videatur, quippe qui s'glo verbo omnia sustineat. Idem colligit Georg. Venet. in Harmonia cāt. 2. tono. 2. c. 9. ex illis verbis ad Col. 1. *Omnia in ipso consistat*: quæ verba videtur ad colūnarū firmitatē alludere. D. etiā Greg. lib. 2. Moral. c. 12. expendēs illud Esaiæ 40. *Quis appendit tribus digitū molem terræ? quis mensus est pugillo aquas. & palmo calos ponderauit?* & illud eiusdem Proph. cap. sexagesimo sexto. *Calum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum*, sic ait: *Sedi, cui praesidet, interior, & exterior manet: calum autem palmo metiens, & terram pugillo concludens dicitur, quod ipse omnia contineat. Itaque per sedem, cui praesidet, intelligitur, quod sit interior: supraque per pugillum verò, quo continet, exterior, & subter. Nā super omnia est, & infra omnia: superior est per potentia, inferior per sustentationem: ubique praesidendo sustinens, & sustinendo praesidens.* Hæc ille. Quæ quamuis de Dgo absolute disserat, tamen Christo etiam secundum vtranque naturam tribuenda sunt, quippe cui secundum vtranque naturam Diuinā creata omnia, secundum humanam verò vniuersæ Ecclesiæ fabrica innitatur: vnde est illud Ps. 128. *Suprà dorsum meum fabricauerunt peccatores: prolongauerunt iniquitatem suam*, hoc est, vt interpretatur Remig. Dorsum meum ædem sibi fecerūt flagellando: in qua fabricatione prolongauerunt iniquitatem suam, & ex opposito iustitiam meam: quod dicit ad consolationē auditorum, ne illis molesta sit tribulatio, cū iustitia inde crescat. Itaq; suprà dorsum Christi fabricabatur Ecclesia, cū verberibus cædebat: quam obrem meritò eodem Ps. canit Ecclesia: *Sæpe expugnauerunt me à iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi, id est, non præualuerūt: quomodo enim euertere, & solo æquare potuissent illud ædificium, quod supra Christi dorsum, hoc est, firmissimam petram erectum fuerat? Obseruat Theod. Aquilam, & Theodotionē eundem locum ita transtulisse: *Suprà dorsum meum arauerunt peccatores: nā & in Hebræo proprie est: Suprà dorsum meum arauerunt arantes*: hoc enim sonant Hebræa verba *אראו עלי דורשי*. Quod quidem Theodoretus refert ad flagella, & verberationes triumphatoribus Martyribus à tyrannis inflictas: verum ad Christi flagella spectare dubium esse non debet. Ea verò similitudine indicatur Christi dorsum quasi tellurē frugiferam fuisse, flagellis, & verberibus proficisā, & aratā, vt in eā sementis vniuersæ Ecclesiæ iaceretur, ex qua infinita fidelium leges breuissimo tēpore pullularet: eodēmq; modo supra dorsum martyrum arat persecutores, & seminant segetē meritorum, & iuxta vulgatā editionem fabricant ipsis pulcherrimas gloriæ coronas. Non est autem prætereundum, quod sequitur: *Prolongauerunt iniquitatem suam*: ea nimirum est impiorum natura, vt iniquitatem semper extendant ducta similitudine, vt plerique volunt à funibus, qui vt longiores efficiantur, alij aliis nectūt. Sic enim impij iniquitatem iniquitati, quasi funē funi addunt, itaque longissimū funē conficiunt, quo ipsi constringantur, iuxta illud Prou. 5. *Funibus peccatorum suorum constringitur impius*. Id verò tunc fit, cū iniquæ cogitationi, iniquum consensum, consensui opus, operi consuetudinem, consuetudini necessitatem, necessitati excusationem, excusationi defensionem, defensioni impœnitentiam, impœnitentiæ desperationem adiiiciunt.*

Tertia, & postrema expositio, quæ etiam in hunc locum afferunt interpretes, ea est: per hæc igneas columnas Ecclesiam accipiendam esse, siue fideles, qui illis extremis temporibus tanquam pedes, id est, vltima membra Christi igne tribulationis probabuntur: qui columnis quidem propterea comparantur, quia comparantur

Georg. Ven.
Colesij 1. 17.
Esai. 40. 11.

Esai. 66. 1.
D. Gregor.

Ps. 128. 3. a.
Remig.

Theod.

Prou. 5. 2
II
Ecclesia seu
fideles ex
tremis tem-
poribus siue
retinentes
columnis
comparantur

prædestinati tanquam columnæ immobiles permanebunt: igneis verò columnis, quoniam ardentissimo persecutionis igne eo tempore probati, toti incensi, ignitū que rubebunt, præcipuè verò Evangelici concionatores, qui peculiari quadam ratione pedes Christi appellantur, quia iis tanquam pedibus Christus incedat, vniuersumque lustret orbem, vj iam alias diximus. Quod verò ignis tribulationē significet, perspicuum est ex illis verbis, *Pl. 65. 10. Quoniam probasti nos: Deus: igne nos examinasti, sicut examinatur argentū: & pauld post: Transimus per igne, & aqua, & eduxisti nos in refrigerium: vbi obseruanda est elegans D. Aug. ratio, cur Deus Sanctos suos prius per igne, deinde per aqua in refrigeriū educat. Vas, inquit, quod in igne formatū est, aqua non times, si autē solidatū igne non fuerit, tanquam lutū aqua soluetur: nolī festinare ad aqua, per ignem ad aqua transi, & transcas & aqua firmus esto aduersus ignem, coqui te oportet, tanquam vas fictū mittis in caminum ignis, ut firmetur, quod formatum est. Itaque vult D. Augustinus hominem prius bene probatum, tanquam igne coctum nullas iam amplius persecutiones, & labores formidare, quemadmodum vas in igne coctum aquam non timet. Aduertendum est etiam non vacare mysterio, quod argenti similitudo adhibetur, quod in igne fit purius: sic enim Sancti in tribulatione puriores euadunt. Ceterū multi non sicut argentum, sed sicut in plumbum conflantur, quod in igne consumitur, quoniam tribulationibus & suppliciis deteriores efficiuntur, quod ad litteram de Iudaico populo dictum est, Hier. 6. Consumptum est in igne plumbum, frustra confluat conflator: malitia enim eorum non sunt consumptæ.*

Cur Christus dextrum pedem super mare, sinistram super terram habeat?

Et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistram autem super terram.

SECTIO IV.

I. **D**Vo in huius sententiæ explaatione desiderari videbantur, vnum erat, cur Christus altero pede mare, altero terram premere describeretur? Alterum, cur dextro, potius pede, quam sinistro mare: sinistro autem potius, quam dextro terram calcare visus fuerit? Cum ergo iam in superioribus priori dubitationi fecerimus satis significatum videlicet fuisse vniuersum terrarum orbem, qui terræ, marisque appellatione comprehendi solet, Christi Domini imperio, potestati que subiiciendum: superest, ut posteriorem diluamus.

II. Primum igitur, ut plerique in hunc locum annotarunt, Christus Dominus dextrum pedem, qui fortior est, & valentior, habet super mare natura inquietum, & procellosum, & quod ventis hinc inde continuò excitatū feruet: sinistrū vero, qui videtur imbecillior, super terram natura sua immobilem, eodēmq; semper consistētem loco, imò, & quæ tutus esse portus solet nauigantibus: quoniam vbi maiores aduersus Ecclesiā procellæ excitatæ fuerunt, maiorem ibi vim, & fortitudinem Christus exercuit, & quasi super mare ambulauit, dextero potissimum pede illud calcans, fluctūsque omnes sua virtute, & imperio compescens, imò vt habes Mar.

Vbi maiores in Ecclesiā procellæ excitantur, ibi maiorem vim Christus exercet.

Marc. 4. 39.

40.

Psal. 88. 10.

D. Hieron.

Iob 9. 8.

4. præcepit ventis, & mari. Et facta est tranquillitas magna, vt meritò ab Ecclesiæ persecutoribus vsurpari illud potuisset: Quis putas est iste, quia ventus, & mare obediunt ei? Id quod etiam multò ante prædixerat Regius Proph. Psal. 88. Tu dominaris potestati marū, motum autem fluctuum eius tu mitigas, hoc est, vt interpretatur D. Hier. Tu dominaris huius seculi potestatibus, & mitigas tentationes quas commouent seruis tuis: quæ eadem mira potentia describitur Iob 9. Qui graditur super fluctus maris, qui facit Arcturum, & Orionem. In quem locum D. Gregor. lib. 9. Moral. cap. 5. 6. & 7. nomine maris intelligit seuientem mundi huius amaritudinem, gradique ait Dominum